

gemeenten moordrecht en nieuwerkerk a/d ijssel

samenvatting
milieueffectrapport
restveen en groene waterparel

milieueffectrapport

restveen en groene waterparel

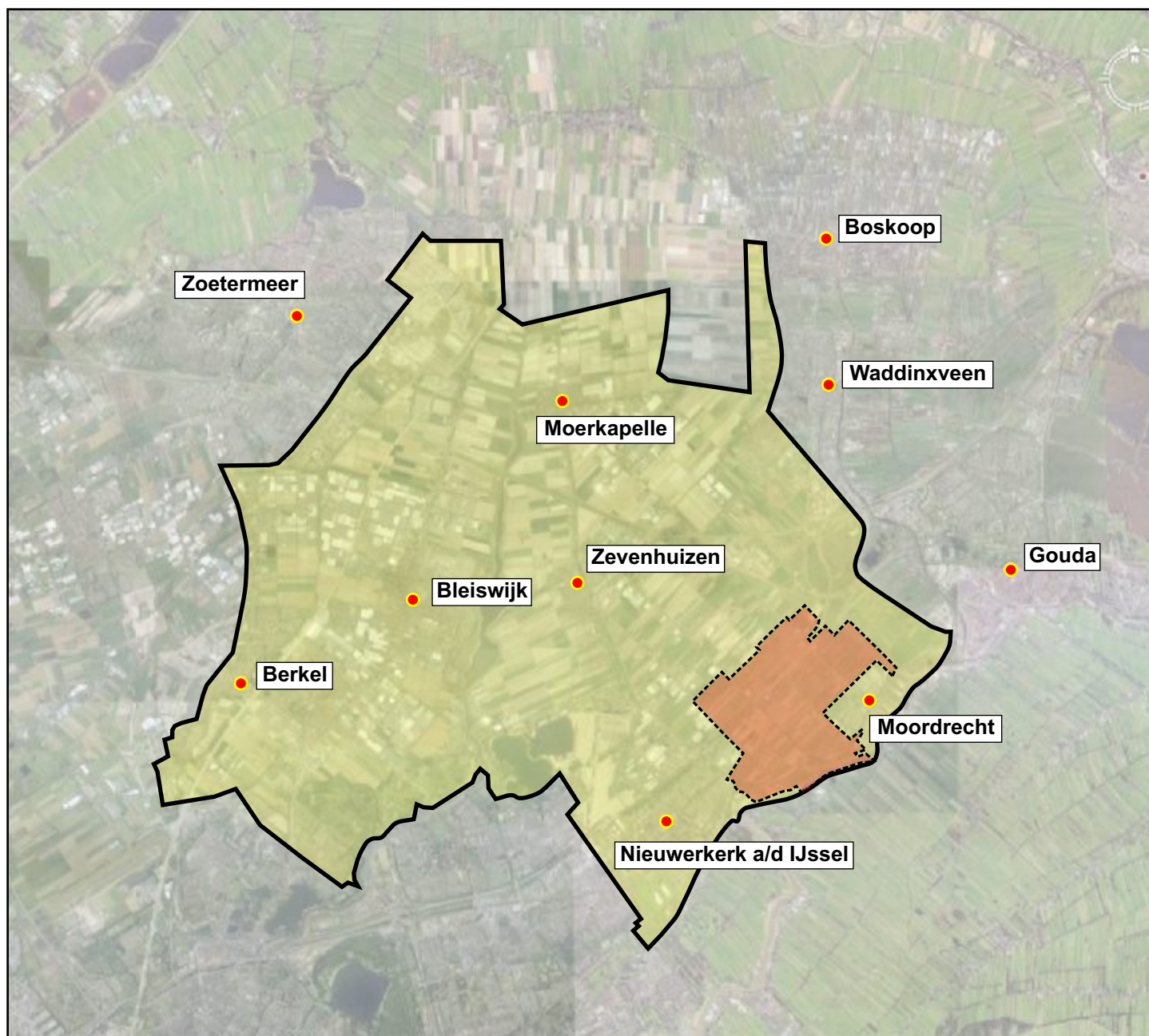
samenvatting

opdrachtgever : Driehoek RZG Zuidplas
nummer : 41805.12973.01
datum : 11 september 2007

opdrachtleider : dipl.ing. C.M. Brunner
auteur(s) : dipl.ing. C.M. Brunner

ir. S.C.G. Kuijpers

Inhoud	1
1. Een milieueffectrapport voor Restveen en Groene Waterparel	blz. 3
2. Het basisalternatief	5
3. Beoordeling milieueffecten	6
4. Het meest milieuvriendelijke alternatief en voorkeursalternatief	9
5. Leemten in kennis, vervolgonderzoek en evaluatie	11

Figuur S1
Ligging plangebied

- interregionale structuurvisie (ISV)
- plangebied

1:120.000

1. Een milieueffectrapport voor Restveen en Groene Waterparel

Waarom een MER (en bestemmingsplan) voor het project Restveen en Groene Waterparel?

De driehoek RZG Zuidplas is in de Nota Ruimte van het rijk aangewezen als stedelijke uitbreidingsruimte voor de Randstad. De provincie wil in hetzelfde gebied een substantiële uitbreiding van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) tot stand brengen. Doel is de nieuwe natuur te realiseren voorafgaande aan de verstedelijking. Uit analyses van de bodemgeschiktheid en het watersysteem (lagenbenadering) blijkt dat het gebied Restveen en Groene Waterparel het meest geschikt is voor dergelijk extensief landgebruik:

- met name het westelijke deel van het Restveen is een risicogebied bij doorbraak van de waterkering, tevens heeft het gebied te kampen met (water)bodeminstabiliteit en is het een risicogebied voor wateroverlast bij extreme neerslag;
- grote delen van het gebied hebben grote potenties voor de ontwikkeling van hoogwaardige natte natuur (in verband met aanwezige katteklei).

Op grond hiervan is voor de Groene Waterparel en het westelijke deel van het Restveen (zie figuur S1) gekozen voor de ontwikkeling van 375 ha natuur en extensieve recreatie in combinatie met een duurzame waterhuishouding. Vergroting van de klimaatbestendigheid van het gebied is hierbij mede het uitgangspunt. Realisatie van dit nieuwe natuurgebied is financieel veiliggesteld doordat het project is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Nota Ruimte.

Volgens de Wet milieubeheer dient voor een dergelijke omvangrijke ontwikkeling een milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. De gemeenten Moordrecht en Nieuwerkerk aan den IJssel hebben parallel aan het MER gezamenlijk een bestemmingsplan opgesteld voor het plangebied. Het bestemmingsplan biedt het juridisch-planologisch kader voor het realiseren van de ontwikkelingen. Het milieueffectrapport dient ter onderbouwing van het bestemmingsplan, zodat de milieueffecten van de voorgenomen ontwikkeling volwaardig worden meegenomen in de besluitvorming.

Opzet van het MER: drie alternatieven

Basisalternatief (BA)

Het MER geeft eerst een beschrijving van de voorgenomen ontwikkeling zoals deze de initiatiefnemers – de gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht in samenwerking met het projectbureau – bij de start van het MER-onderzoek voor ogen stond. De betreffende wijze van inrichting en beheer wordt het basisalternatief (BA) genoemd (zie hoofdstuk 2). Het MER onderzoekt de effecten van het basisalternatief voor het milieu in vergelijking met de situatie als er geen nieuwe ontwikkelingen zouden plaatsvinden (het nulalternatief of de referentiesituatie).

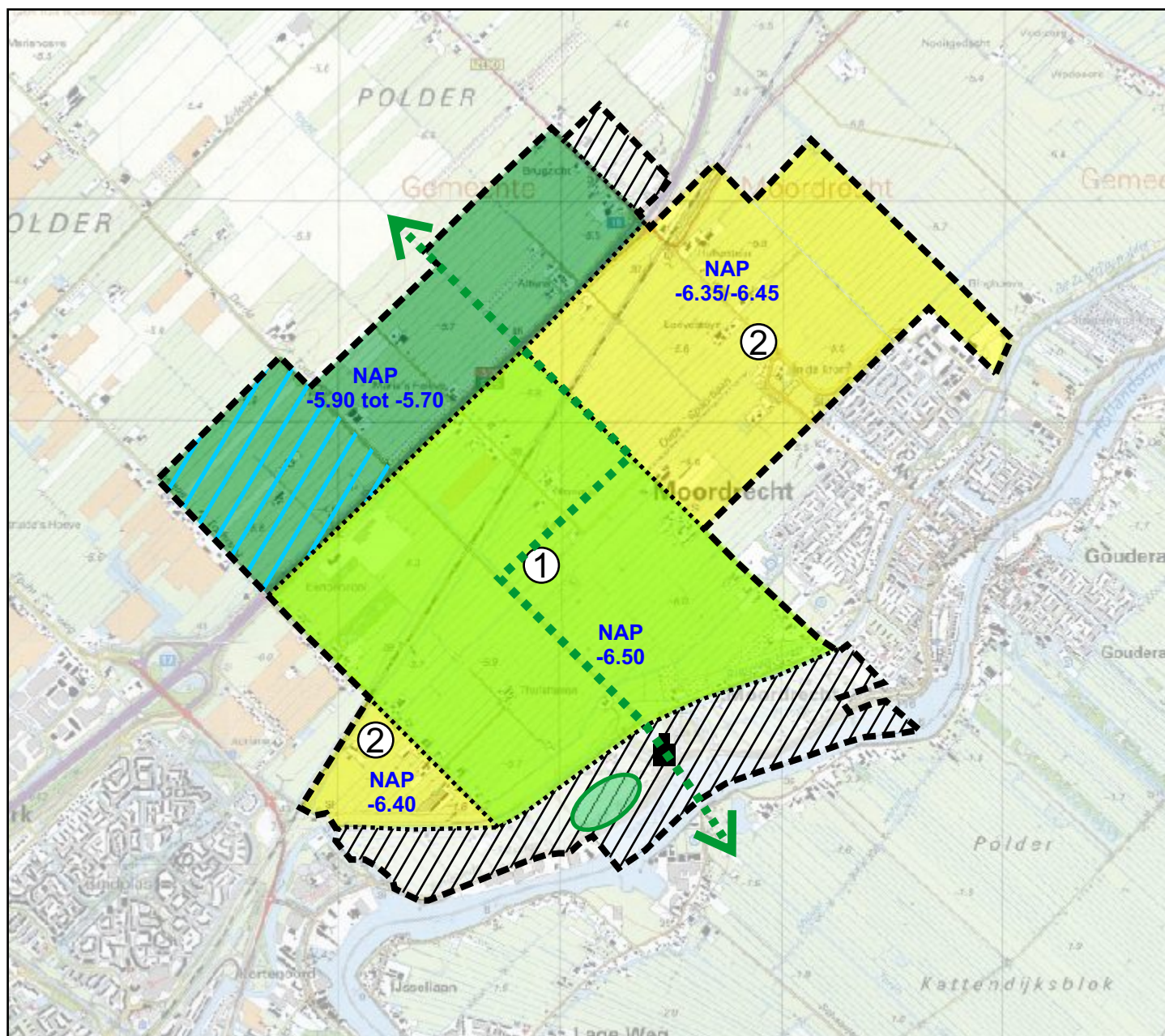
Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Op grond van de Wet Milieubeheer moet in een MER ook een alternatief worden beschreven "waarbij nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel worden beperkt". Dit wordt meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) genoemd. Aangezien milieu-uitgangspunten sturend zijn geweest bij het ontwerp van het basisalternatief¹⁾, is er geen aanleiding in het MMA op de hoofdlijnen van de inrichting af te wijken van het basisalternatief. Wel wordt op basis van de uitkomsten van het MER gezocht naar optimalisatie van inrichting, fasering en maatregelen.

Voorkeursalternatief (VKA)

Op grond van de onderzoeksresultaten zijn de gemeenten in overleg met het projectbureau nagegaan welke aanpassingen ten opzichte van het basisalternatief wenselijk zijn. De resulterende inrichting wordt het voorkeursalternatief (VKA) genoemd en komt overeen met het plan zoals dat is opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan.

1) Zo is er bij de planvorming uitgegaan van de zogenoemde lagenbenadering.

Figuur S2
Basialternatief en variant waterhuishouding

- Waterparel: nieuwe natte natuur met verhoogd waterpeilen flexibel peilbeheer met behoud bestaande bebouwing
- Restveen deelgebied 1: streven naar nieuwe natuur/vooralsnog mozaïk van natuur en agrarische functies, beperkte opzetten waterpeil en opheffen onderbemalingen (met behoud bestaande bebouwing)
- Restveen deelgebied 2: handhaving productielandbouw (op lange termijn: natuurontwikkeling)
- Geen herinrichting/ontwikkeling van nieuwe functies
- Mogelijke ontwikkeling landgoed
- Variant waterhuishouding (waterpeil -6.40 tot -6.20)
- Aanleg ecologische verbindingzone
- Peil (zomer- en winterpeil (t.o.v. NAP in m))
- Plangebied
- Grens deel-/peilgebied
- Gemaal Kroes

Beoordeling houdt rekening met autonome ontwikkelingen

Zowel binnen het plangebied als in de omgeving van het plangebied vindt een aantal ontwikkelingen plaats die ook zouden plaatsvinden indien het plan niet zou worden uitgevoerd. In de beoordeling van milieueffecten is rekening gehouden met deze zogenoemde autonome ontwikkelingen. Het betreft onder meer:

- ontwikkelingen binnen het plangebied:
 - verbreding Derde en Vierde Tocht en zuidelijke spoorwaaier om extra waterberging te realiseren¹⁾;
 - opheffen gelijkvloerse spoorwegovergangen in het plangebied te elimineren;
 - mogelijke agrarische intensivering in de vorm van pot- en containerteelt, maïs- of glastuinbouw;
- ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied:
 - woningbouw in lage dichtheid in de Rode Waterparel ten noorden van de Groene Waterparel;
 - overige verstedelijkingsprojecten in de Zuidplas;
 - vergroting recreatief aanbod in het Bentwoud en de Rottewig.

De verdere procedure van dit MER

Dit MER is opgesteld conform de door de gemeenteraden vastgestelde richtlijnen. Na aanvaarding door de gemeenteraad wordt het MER tegelijkertijd met het voorontwerpbestemmingsplan in de inspraak gebracht. Met de daaropvolgende toetsing van het MER door de Commissie voor de m.e.r. wordt de m.e.r.-procedure afgerond. Het MER blijft in de vervolprocedure van het bestemmingsplan een functie vervullen als onderbouwend onderzoeksrapport van het bestemmingsplan.

Samenhang tussen MER en bestemmingsplan

Uit het bovenstaande blijkt al dat er een nauwe relatie bestaat tussen het MER en het bestemmingsplan. In het MER wordt ten behoeve van de besluitvorming van de inrichting ingegaan op de milieueffecten en op alternatieven voor de inrichting, het bestemmingsplan richt zich op de juridisch-planologische regeling van de gekozen inrichting.

2. Het Basisalternatief

In het Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplas en de streekplanherziening Zuidplas is de volgende opgave voor het plangebied vastgelegd:

- de Groene waterparel wordt een nieuw natuurkerngebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS); het streven is natte natuur met extensieve recreatie;
- het Restveengebied is deels bestemd voor natuurontwikkeling, tezamen met de Groene Waterparel geldt de doelstelling om de komende tien jaar 325 ha nieuw natuurgebied te realiseren; voor het restveengebied geldt verder dat vooralsnog minimaal 200 ha voor economische landbouw gereserveerd blijft;
- via het plangebied dient een ecologische verbidingszone tot stand te komen die het nieuwe natuurkerngebied verbindt met overige natuur in de Zuidplas en met de EHS in de Krimpenerwaard.

In een iteratief proces, voorafgaande aan het opstellen van dit MER, is een basisalternatief voor de beoogde inrichting en het beheer van het plangebied ontwikkeld (figuur S2). Dit basisalternatief houdt al zoveel mogelijk rekening met doelstellingen vanuit natuur en waterhuishouding. Onderstaand wordt dit per deelgebied kort beschreven.

Groene Waterparel

Dit gebied wordt, zonodig via onteigening, gericht verworven ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe natuur. Er wordt natte natuur in combinatie met extensieve recreatie nagestreefd. Daarbij blijft de bestaande bebouwing inclusief bijbehorende percelen gehandhaafd. Streefbeeld voor de natuur is een gradiëntrijk gebied met bos, struweel, rietruigte, ruige graslanden,

1) Verbreding van de Derde Tocht vindt mogelijk plaats, verbreding van de Vierde Tocht in ieder geval.

moeras en open water. Het waterpeil wordt hiertoe opgezet ten behoeve van optimale natuurontwikkeling en om bodemdaling te beperken. Het doel is om in het gehele gebied hetzelfde waterpeil te hanteren met een flexibel peilbeheer (met bandbreedten).

Restveen, deelgebied 1

In het Restveengebied geldt deels een doelstelling van natuurontwikkeling en geldt deels behoud van de agrarische functie. Het natuurgebied is gesitueerd tussen de Tweede en Vierde Tocht, waar minstens 175 ha natte natuur in combinatie met extensieve recreatie is beoogd. De gronden voor dit natuurgebied worden vooralsnog alleen via minnelijke weg verworven. Ook hier blijven de bestaande bebouwing met bijbehorende percelen gehandhaafd. Om bodemdaling te beperken wordt er naar gestreefd onderbemalingen te beëindigen, het waterpeil op te zetten en geen onderscheid meer te maken tussen zomer- en winterpeil. Het streefpeil wordt afgestemd op het peil van de Tweede en Derde Tocht. Het waterpeil wordt pas aangepast indien voldoende grote aaneengesloten gebieden voor de beoogde natuurfunctie kunnen worden aangewend.

Restveen, deelgebied 2

In de overige delen van het Restveen blijft de agrarische functie de komende 25 jaar gehandhaafd. Het betreft het gebied ten noordoosten van de Vierde Tocht en de driehoek ten zuidwesten van de Tweede Tocht. Het waterbeheer blijft hier afgestemd op de agrarische gebruiksfunctie, de drooglegging blijft hier gehandhaafd zoals in de referentiesituatie.

Ecologische verbindingszone

De beoogde ecologische verbindingszone komt primair tot stand via de te verbreden Derde en Vierde Tocht. Hiertoe worden ter hoogte van de snelweg en de spoorlijn speciale voorzieningen gerealiseerd. De natuurgebieden die aan deze Tochten grenzen, zorgen voor een belangrijke versterking van de verbindingfunctie.

Bovenlanden

In de bovenlanden is geen herinrichting of ontwikkeling van nieuwe functies voorzien, wel is ten westen van het gemaal Kroes sprake van een particulier initiatief voor een nieuw landgoed.

Variant waterhuishouding Groene Waterparel

In het gebied ten westen van de Derde Tochtweg geldt nu een waterpeil van -6,4 m ten opzichte van NAP. De keuze voor één peilgebied in het basisalternatief betekent in dit deelgebied dat het waterpeil sterk wordt opgezet. In een variant wordt nagegaan wat de effecten zijn indien het peil van -6,4 m als minimaal peil wordt gehandhaafd (maximaal peil -6,2 m).

Varianten fietspad F263 Nieuwerkerk aan den IJssel-Moordrecht

Met het nieuwe fietspad F263 zullen de kernen Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht onderling en met het plangebied beter worden verbonden. Het is nog niet geheel duidelijk hoe het tracé zal lopen, in het MER wordt waar nodig ingegaan op de verschillende varianten voor de situering van dit nieuwe fietspad.

3. Beoordeling milieueffecten

In het MER zijn alle milieueffecten systematisch beschreven en beoordeeld. Hieronder zijn de belangrijkste milieueffecten van het basisalternatief per thema kort besproken.

Bodem, grond- en oppervlaktewater

Groene Waterparel

Voor de waterhuishouding is de ontwikkeling vooral positief. De bodemdaling vermindert evenals het aantal peilvakken en onderbemalingen. Daarnaast zullen de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit op termijn verbeteren en zullen de ecologische potenties toenemen.

Negatief effect is dat rond de behouden bebouwing nieuwe onderbemalingen zullen ontstaan.

Restveen (deelgebied 1)

Ook hier resulteert de nieuwe inrichting in een meer robuust watersysteem. Dit uit zich in een afname van de kwel, een verbetering van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, een toename in de waterberging en een vermindering van het aantal peilvakken.

Wel bestaat het risico dat, zonder onteigening, slechts delen van het gebied kunnen worden verworven, waardoor het waterpeil nog niet kan worden aangepast (in verband met de wens om versnippering tegen te gaan). Daarnaast leidt de keuze voor minimale peilfluctuaties tot kwetsbaarheid aangezien de kans bestaat dat reeds vroeg in de zomer gebiedsvreemd water moet worden ingelaten.

Ecologie

Groene Waterparel

Mede door de gevarieerde bodem en het relatief grote areaal kattenklei, is het mogelijk dat aquatische natuurwaarden zich optimaal handhaven en verder ontwikkelen. De Groene Waterparel zal een geschikt leefgebied gaan vormen voor zwaar beschermde soorten als rugstreeppad, heikikker, ringslang en noordse woelmuis. De kans dat bepaalde soorten zich daadwerkelijk zullen vestigen, zal sterk afhankelijk zijn van de realisering van verbindingzones naar de omgeving (Weegje, Krimpenerwaard, Rotte, Bentwoud). In de Groene Waterparel kent natuurontwikkeling overigens een tweetal beperkingen, te weten het verkeerslawaaï vanaf de A20 (waar de beoogde ontwikkeling geen invloed op heeft) en de keuze voor begrazingsbeheer. Door deze beperkingen zijn de kansen voor weidevogels en soortenrijke graslanden (zeer) gering.

Restveen (deelgebied 1)

Het Restveengebied biedt, uitgaande van een mozaïek van natuur- en agrarisch grasland, enige kans op behoud en herstel van de weidevogelpopulaties. Veel hangt daarbij af van de omvang van het natuurareaal dat kan worden verworven en de wijze van inrichting en beheer. De zwaar beschermde soorten, voor zover aanwezig in het gebied, zijn momenteel vooral gebonden aan sloten (vissen, amfibieën, ringslang) en bebouwingslinten (vleermuizen). Deze soorten zullen zich naar verwachting in het Restveengebied kunnen handhaven. Nieuwe leefgebieden voor deze en andere zwaar beschermde soorten zijn echter alleen mogelijk indien voldoende natuurareaal kan worden verworven en heringericht.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In het Waterparelgebied leidt de beoogde inrichting en beheer tot een aantasting van de historische patronen in het landschap en een afname van de openheid. Het verruigde wilde natuurlandschap zonder historische referentie leidt tot een vrij eenvormig landschapsbeeld.

In het Restveengebied zal de te verwachten gedeeltelijke voortzetting van het agrarisch grondgebruik de bestaande kwaliteit van het landschap nauwelijks aantasten, maar voegt ook geen kwaliteiten toe. Op termijn is er een toenemend risico van landschappelijke verrommeling.

Nevenactiviteiten, intensivering en graafwerkzaamheden vormen risico's voor mogelijke archeologische waarden.

Verkeer en vervoer

De bereikbaarheid voor langzaam verkeer verbetert door de aanleg van fietspaden. De ontwikkeling heeft verder een positief effect op de verkeersveiligheid door het opheffen van gelijkvloerse spoorwegovergangen. De toename van verkeer in verband met de recreatie zal zeer klein zijn. De bereikbaarheid voor autoverkeer zal niet structureel veranderen.

Woon- en leefmilieu

Het basisalternatief heeft geen relevante effecten op de geluidsbelasting, luchtkwaliteit of externe veiligheid. Door de ontwikkeling wordt veenoxidatie tegengegaan, wat resulteert in een verminderde uitstoot van CO₂, maar lachgas en een grotere uitstoot van methaan. Per saldo wordt een positief effect verwacht op de hoeveelheid uitstoot van broeikasgassen.

Variant waterhuishouding Groene Waterparel

Ten aanzien van deze variant kan voor het thema bodem, grond- en oppervlaktewater geen oordeel worden gegeven of de effecten in totaal negatief of positief zijn. Deze variant draagt minder bij aan ecologische variatie, voor een definitief oordeel is nader onderzoek naar de wisselwerking tussen katteklei en water noodzakelijk. De variant heeft geen relevante gevolgen voor landschap, cultuurhistorie en archeologie, en ook niet voor verkeer en vervoer en leefomgevingskwaliteit.

Varianten fietspad F263 Nieuwerkerk aan den IJssel-Moordrecht

Deze varianten hebben geen invloed op bodem, grond- en oppervlaktewater, en ook niet op landschap, cultuurhistorie en archeologie. Bij doorsnijding van natuurgebied leidt het fietspad tot verstoring van broedende (weide)vogels en daardoor de ecologische potenties. Vanuit ecologie bestaat een voorkeur voor de verbinding langs het spoor.

4. Het meest milieuvriendelijke alternatief en voorkeursalternatief

Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Milieu-uitgangspunten zijn sturend geweest bij de uitwerking van het basisalternatief, daarom bestaat er geen aanleiding om in het MMA van de hoofdlijnen van het ontwerp af te wijken. Op basis van de uitkomsten van het MER is wel gezocht naar mogelijkheden om inrichting, fasering en milieumaatregelen van het basisalternatief te optimaliseren. Deze mogelijkheden zijn weer gegeven in tabel S1.

Voorkeursalternatief (VKA)

Uitgangspunt voor het voorkeursalternatief is dat waar mogelijk de maatregelen van het MMA ook in het bestemmingsplan worden overgenomen. In dit geval geldt echter dat voor diverse aspecten van de inrichting nog geen besluiten (kunnen) worden genomen. In het bestemmingsplan worden de nadere inrichting en het beoogde beheer van de natuurgebieden ook niet vastgelegd. Daarom is de keuze van het voorkeursalternatief vooralsnog beperkt tot de onderdelen en maatregelen die in het (voorontwerp)bestemmingsplan (kunnen) worden vastgelegd (zie tabel S1).

Toetsing alternatieven aan de doelstellingen

Uit de vergelijking van de drie alternatieven blijkt het volgende: Alleen het MMA voldoet aan alle doelstellingen (met betrekking tot programmering¹⁾ en klimaatbestendigheid). Dat komt vooral omdat in het basisalternatief en in het voorkeursalternatief (nog) niet is gewaarborgd dat een groot samenhangend natuurgebied in het Restveengebied binnen 10 jaar kan worden verworven. Daardoor is ook de realisering van een aantal daarmee samenhangende doelstellingen onvoldoende veiliggesteld. Het betreft:

- de realisering van een samenhangende ecologische verbindingzone;
- de verbetering van de waterhuishouding in dit deel van het Restveengebied en de daarmee samenhangende klimaatbestendigheid.

1 Aan de doelstelling met betrekking tot programmering wordt voldaan door het Restveen deelgebied 1 deels in te zetten voor handhaving agrarische activiteiten en ontwikkeling van natuur met een oppervlak van meer dan 175 ha.

In het MMA blijkt daarnaast ook de realisering van een landgoed nabij het gemaal Kroes een relevante bijdrage te kunnen leveren in het tot stand komen van de ecologische verbindingzone.

De fietspaden en overige lokale ontsluiting zijn in het voorontwerpplan (VKA) nog niet opgenomen omdat de concrete oplossingen nog onvoldoende bekend zijn.

Tabel S1 Aanvullende milieumaatregelen MMA en VKA

Aspect	Milieumaatregelen MMA	Milieumaatregelen VKA (inclusief korte motivering)
(wijze van) verwerving en realisering nieuwe natuur	- Waterparel: gerichte verwerving en inrichting per peilgebied - Restveen: idem, zonodig eveneens met inzet van onteigening - beide gebieden: verwerving en amovering van bebouwing buiten linten Tweede Tochtweg en Middenweg (voorkomen van nieuwe lokale onderbemalingen)	- als MMA, mogelijkheid voor versnelde onteigening in bestemmingsplan - als MMA, echter vooralsnog alleen via minnelijke verwerving¹⁾ - in het plan wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen; de noodzaak en mogelijkheid van verwerving en amovering wordt in een later stadium uitgezocht
inrichting natuurgebieden	- beperken graafwerkzaamheden (alleen lokaal kleinschalig afplaggen) in verband met risico opbarsten van de grond - Inrichting ecologische verbindingzones optimaliseren (geen ruigte en bouselementen) - grotere, natuurlijke peilfluctuaties in Waterparel en deelgebied 1 Restveen - opstellen landschapsplan	- bij de uitwerking van het inrichtingsplan zal hiermee rekening worden gehouden (geen onderdeel bestemmingsplan) - zie hiervoor - bij de uitwerking van de waterhuishouding en peilbesluiten zal hiermee rekening worden gehouden (geen onderdeel bestemmingsplan) - als MMA
natuurbeheer	- Waterparel: hooilandbeheer in plaats van begrazingsbeheer - Restveen: optimaal weidevogelbeheer in zuidelijke delen	- bij de uitwerking van het inrichtings- en beheersplan zal met deze conclusie van het MER rekening worden gehouden idem
landgoed	- realisering landgoed, inrichting openbare delen als nat natuurgebied (stepping stone in ecologische verbindingzone)	- realisering landgoed conform MMA mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid (realisering nog onzeker/afhankelijk van particulier initiatief)

- 1) De prioriteit voor verwerving (zonodig via onteigening) ligt bij de Groene Waterparel. Zo nodig bestaat het voornemen om in een latere fase, op het moment dat voldoende middelen beschikbaar zijn, via een partiële herziening ook voor het Restveengebied de mogelijkheid voor versnelde onteigening in het bestemmingsplan op te nemen.

Vergelijking milieueffecten

Ook ten aanzien van de milieueffecten verschillen de alternatieven op enkele punten. De verschillen hebben vooral betrekking op:

- de mate waarin invulling kan worden gegeven aan een duurzaam waterbeheer (samenhang in nieuwe peilgebieden, waterbergend vermogen, te bereiken waterkwaliteit);
- het bereiken van bijzondere natuurwaarden in de nieuwe natuurgebieden (waaronder zwaar beschermde soorten en Rode Lijstsoorten) mede als gevolg van de inrichting en het gevoerde natuurbeheer;
- het handhaven van de aanwezige weidevogelpopulatie (Rode Lijstsoorten, eveneens als gevolg van de inrichting en het natuurbeheer);
- de mede daarmee samenhangende belevingswaarde van het landschap;
- de mate van eventuele aantasting van archeologische waarden door het zo min mogelijk graven in het kader van de inrichting.

Op al deze punten scoren het MMA (en het voorkeursalternatief) beter dan het basisalternatief.

5. Leemten in kennis, vervolgonderzoek en evaluatie

De effectbeschrijving van het MER gaat uit van beschikbare informatie; bovendien is elke effectvoorspelling met onzekerheden verbonden. In het MER zijn deze onzekerheden expliciet benoemd. Een evaluatie van het MER dient te onderzoeken of de voorspelde milieueffecten ook daadwerkelijk overeenkomen met de praktijk. Onderstaand worden de meest belangrijke aspecten kort genoemd.

Leemten in kennis

De aanwezigheid van pyriet (kattklei) brengt zowel kansen als risico's met zich mee, het is nog onduidelijk hoe de kattklei de waterkwaliteit precies beïnvloed. Het is de vraag of peilverhoging leidt tot versterking van het milieu waarin zeldzame soorten goed gedijen. Een integrale aanpak waarbij veenoxidatie, emissie van lachgas en methaan op veengronden worden gecombineerd, is vereist om betrouwbare kwantitatieve uitspraken te kunnen doen over milieueffecten en beheerseffecten.

Het is nog niet duidelijk wat er gebeurt met de bestaande bebouwing in het gebied. Opzetten van de waterpeilen leidt tot overlast voor de bebouwing en onderbemalingen zijn voor de waterhuishouding minder gewenst. De toekomstige situatie met betrekking tot de bebouwing is van belang voor de ontwikkeling, hierover dient duidelijkheid te komen.

Uit het gebied zijn geen recente, gedetailleerde ecologische inventarisatiegegevens beschikbaar. De effecten op bestaande natuurwaarden konden daardoor slechts globaal en kwalitatief beschreven worden. Ten aanzien van de samenstelling en de beoordeling van het MMA zullen dergelijke gegevens overigens waarschijnlijk niet leiden tot andere conclusies.

Vervolgonderzoek en aanzet tot evaluatieprogramma

Aangezien er nogal wat informatie ontbreekt, wordt aanvullend onderzoek verricht. De resultaten van dit onderzoek zullen worden gebruikt bij het uitwerken van het inrichtingsplan.

Na realisatie van de ontwikkeling zal met name de waterkwaliteit en de aanwezige flora en fauna gemonitord worden, om indien nodig onderhoud en beheer bij te sturen.